

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 99/2024-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 5Tos/211/2023-52 z 23. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj zákazu dvojitého potrestania podľa čl. 40 ods. 5 listiny rozhodnutím krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutie, vec mu vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania. Sťažovateľ žiada aj o ustanovenie právneho zástupcu.

II.

Skutkové okolnosti

2. Sťažovateľ požiadal o podmienené prepustenie z výkonu trestu, ktorý mu bol uložený za spáchanie zločinu lúpeže spolupáchatelstvom. Okresný súd Trnava uznesením sp. zn. 105PP/52/2023 z 11. septembra 2023 žiadosť sťažovateľa zamietol. Konštatoval, že formálnu podmienku na podmienené prepustenie sťažovateľ splnil, pretože už vykonal potrebný súčet pomerných častí postupne mu uložených a nariadených trestov odňatia slobody. Z hodnotenia

ústavu na výkon trestu odňatia slobody podľa okresného súdu nevyplývali žiadne negatívne poznatky o správaní sťažovateľa počas výkonu trestu odňatia slobody. Možno tak konštatovať, že sťažovateľ svojím správaním počas výkonu trestu odňatia slobody preukázal polepšenie, čím je splnená druhá podmienka na podmiennečné prepustenie. Pri skúmaní tretej podmienky (predpoklad, že sťažovateľ bude po prepustení viesť riadny život) okresný súd zdôraznil, že jej splnenie možno iba odhadovať. Upozornil, že sťažovateľ bol dosiaľ 13-krát súdne trestaný, opakovane vykonával trest odňatia slobody, čomu napokon zodpovedá i jeho pôvodné zaradenie na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Povaha trestných činov spáchaných sťažovateľom, pre ktoré je aktuálne vo výkone trestu, a z nich vyplývajúce okolnosti charakterizujúce jeho osobu so sklonom k opakovanému páchaniu trestných činov spolu so závermi hodnotenia odôvodňujú záver o existencii vysokého rizika jeho recidívy. Nebol teda ešte dosiahnutý taký stupeň nápravy, že by sa sťažovateľ zbavil charakterových vlastností a nesprávnych návykov, ktoré viedli k opakovanému páchaniu trestných činov.

3. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu podľa Trestného poriadku sťažnosť. Kritizoval spôsob, akým okresný súd vyhodnotil podmienky na podmiennečné prepustenie, pretože takto vlastne vylúčil možnosť jeho podmiennečného prepustenia. Tým, že zamietnutie sťažovateľovej žiadosti okresný súd založil na skutočnostiach, ktoré majú základ v období pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody, porušil zásadu „*ne bis in idem*“.

4. Krajský súd napadnutým uznesením sťažovateľovu sťažnosť zamietol. Konštatoval správnosť skutkových a právnych záverov okresného súdu. Doplnil, že inštitút podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je v zásade výnimkou z pravidla, že odsúdená osoba má vykonať súdom uložený trest odňatia slobody, a preto zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu bol odsúdený automaticky prepustený. Sťažovateľova trestná minulosť preukazuje, že ani predchádzajúce odsúdenia, ani uložené tresty naň zjavne nemali požadovaný preventívny a resocializačný účinok, keďže mu nebránili v ďalšom páchaní úmyselnej trestnej činnosti.

5. Krajský súd súhlasil so sťažovateľom, že predchádzajúce odsúdenia ho nemôžu automaticky vyradiť z možnosti podmiennečného prepustenia. Rovnako však platí, že predchádzajúce správanie osoby, ktorá žiada o podmiennečné prepustenie, má dôležitý význam pre vytvorenie prognózy jeho budúceho správania po prípadnom podmiennečnom prepustení. Veľký počet predchádzajúcich odsúdení svedčí o negatívnom postoji sťažovateľa k povinnosti dodržiavať právne normy a o malom rešpekte pred trestnoprávnymi sankciami, ktoré mu pri opakovanom páchaní trestnej činnosti hrozia. Sťažovateľ sa opakovane dostával do výkonov trestov odňatia slobody v relatívne krátkom časovom období za sebou, čo svedčí o tom, že predchádzajúce tresty nemali na neho pozitívny východný účinok. Navyše, charakter trestnej činnosti, za ktorú je aktuálne vo výkone trestu odňatia slobody, je podstatne závažnejší ako jeho predchádzajúce odsúdenia, ktoré boli v prevažnej miere za menej závažnú majetkovú trestnú činnosť (aktuálne vykonáva trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov za zločin podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona).

III.

Argumentácia sťažovateľa

6. Krajský súd neposkytol žiadnym spôsobom odpovede na sťažovateľom nastolené otázky. Rozhodnutia v sťažovateľovej veci sú založené len na jeho trestnej minulosti, v dôsledku čoho už nikdy podmiennečne prepustený byť nemôže. Vo výkone trestu odňatia slobody

preto nie je motivovaný správať sa pozitívne, lebo čokoľvek by robil, o jeho žiadostiach budú súdy rozhodovať len podľa registra trestov, nie podľa aktuálnych poznatkov. Trest odňatia slobody sa nemá vykonávať tak, aby sa odsúdený po prepustení nedokázal uplatniť v slobodnom svete.

7. Sťažovateľ odkazuje na odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. (2003) 22 o podmienčnom prepustení, v ktorom sa zdôrazňuje, že podmienčné prepustenie má byť dostupným všetkým odsúdeným, teda aj recidivistom, a to v záujme zníženia škodlivých vplyvov uväznenia.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Neexistuje ústavne zaručené právo na to, aby bolo žiadosti odsúdeného o podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovené. Posúdenie splnenia zákonných podmienok je vecou sudcovskej úvahy. Je teda na všeobecných súdoch, aby skúmali a posúdili, či podmienky pre podmienčné prepustenie z výkonu trestu sú dané a aby svoje úvahy v tomto smere primerane odôvodnili. Ústavný súd musí takéto rozhodnutie rešpektovať. Zasiahnuť však môže vtedy, ak je výklad všeobecných súdov výrazom zjavného omylu či logického excesu vybočujúceho zo zásad spravodlivého procesu alebo je prejavom svojvôle (I. ÚS 36/2022, III. ÚS 393/2022). Z pohľadu ochrany základných práv sťažovateľov je zo strany ústavného súdu dôležité zabezpečiť, aby sa sudcovská limitovaná úvaha nezmenila na voľnú úvahu o tom, komu možno priznať „mimoriadny benefit“ spočívajúci v podmienčnom prepustení z výkonu trestu (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 1945/20 z 29. januára 2021).

9. Vo svetle právnych názorov rekapitulovaných v predchádzajúcom odseku považuje ústavný súd za relevantnú sťažovateľovu kritiku, podľa ktorej ho jeho trestná minulosť v očiach konajúcich súdov v podstate navždy diskvalifikuje z možnosti podmienčného prepustenia. Podľa názoru ústavného súdu interpretácia ani uplatňovanie zákonných pravidiel upravujúcich podmienčné prepustenie nesmú ústiť do výsledku, ktorý bude spočívať v automatickom vylúčení podmienčného prepustenia odsúdeného založenom na jeho recidíve.

10. Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu však ústavný súd dospel k záveru, že zamietnutie sťažovateľovej sťažnosti nebolo založené na právnom názore, ktorý ho navždy zbavuje nádeje na podmienčné prepustenie. Krajský súd nezostal pri povrchnom poukaze na recidívu sťažovateľa, ale zdôraznil jej črty charakterizujúce prípad sťažovateľa ako jedinečný a súčasne odôvodňujúci zamietnutie jeho žiadosti o podmienčné prepustenie. V prvom rade krajský súd poukázal na veľký počet predchádzajúcich odsúdení sťažovateľa, ďalej zdôraznil relatívne krátke časové úseky medzi jednotlivými výkonmi trestov odňatia slobody a napokon podčiarkol stupňujúcu závažnosť aktuálne vykonávaného trestu odňatia slobody.

Ústavný súd nepovažuje za arbitrárnu a nelogickú úvahu, podľa ktorej uvedené črty sťažovateľovho prípadu dokazujú vážne a reálne pochybnosti o tom, či doteraz vykonané tresty odňatia slobody spolu s aktuálne vykonávaným trestnom odňatia slobody plnili výchovný a resocializačný účel, ktorý je inkorporovaný v zákonných podmienkach podmienčného prepustenia podľa § 68 Trestného zákona. Pritom práve jeho naplnenie podstatne podmieňuje rozhodnutie o podmienčnom prepustení. Krajský súd preto podľa názoru ústavného súdu korektne zhodnotil, že zamietnutie sťažovateľovej sťažnosti nevychádza iba zo zistenia, že bol v minulosti už súdne trestaný, ale z racionálneho zhodnotenia objektívnych faktov. Vhodne doplnil, že sťažovateľ pri svojom

vypočutí na verejnom zasadnutí prakticky neuviedol nič k tomu, ako si predstavuje svoj život po podmiennečnom prepustení.

11. Ústavný súd nemá pochybnosti o ústavnej udržateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu. Jeho dôvody sú logické, konzistentné a proporcionálne vyvažujúce základné práva sťažovateľa vykonávajúceho trest odňatia slobody na jednej strane a požiadavku bezpečnosti a účinnej ochrany spoločnosti i jednotlivcov pred páchatelmi trestnej činnosti na strane druhej. Krajský súd neignoroval oprávnené záujmy sťažovateľa stelesnené v jeho oprávnení žiadať o podmiennečné prepustenie a zakotvené v Trestnom zákone i v odporúčaní Výboru ministrov Rady Európy Rec (2003) 22 o podmiennečnom prepustení. Pri ich pomeriavaní s rizikami podmiennečného prepustenia danými jedinečnými okolnosťami sťažovateľovej trestnej minulosti však dospel k ústavne plne udržateľnému záveru, že riziká prevažujú nad benefitmi. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je preto nedôvodná.

12. Zjavne neopodstatnenou je ústavná sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07). Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti vylúčil okolnosti, ktoré by signalizovali reálnu možnosť vyhovujúceho výroku nálezu ústavného súdu po jej prípadnom prijatí na ďalšie konanie, bolo potrebné ju odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ako je to uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

13. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého uznesenia, náhrada trov konania) nezaoberal.

14. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pre ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2024

Robert Šorl
predseda senátu